

PM

DATUM: 2010-08-17
AVDELNING: ADM
HANDLÄGGARE: Leif Jacobsson
HANTERINGSKLASS: K Ä N S L I G

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2009-695-ADM

■ Uppläggning av formgivningsarbetet för nya sedlar och mynt

1. Beslutsförslag

Riksbanksfullmäktige föreslås besluta

- att godkänna föreslagen uppläggning av arbetet med formgivning av den nya sedel- och myntserien.

2. Bakgrund

Riksbankens direktion beslöt den 22 mars 2010 att förnya den svenska sedel- och myntserien. En viktig del i denna förnyelse är formgivningen av nya sedlar och mynt. Beslut om sedlar och mynts utformning fattas enligt riksbankslagen av riksbanksfullmäktige. För beredning av sådana frågor har fullmäktige utsett en beredningsgrupp, bestående av fyra fullmäktigeledamöter och fyra experter. I denna PM redovisas beredningsgruppens förslag till uppläggning av formgivningsarbetet för den nya sedel- och myntserien.

3. Sedelserien

3.1 Projekttävling

För att få ett brett underlag föreslås att formgivningen av nya sedlar föregås av ett tävlingsförfarande i form av en projekttävling. Med projekttävling avses enligt lagen om offentlig upphandling en tävling som är öppen för alla och som t.ex. används för att förvärva offentlig konst eller välja arkitekter till offentliga byggnadsverk. Sveriges Arkitekter har utarbetat riktlinjer för tävlingar som är anpassade till lagen om offentlig upphandling och som även är godkända av Statens Konstråd, Sveriges designer och Konstnärernas riksorganisation.

Projekttävlingar kan vara allmänna eller inbjudna. I en allmän tävling kan alla delta genom att lämna in förslag. I en inbjuden tävling kan alla intresserade anmäla önskemål om att få delta, varefter arrangören väljer ut ett begränsat antal tävlande genom en prekvalificering. Innan tävlingen startar fastställer arrangören ett program som anger målet för tävlingen.

I en tävling ska det finnas en jury. Vid offentlig upphandling ska minst en tredjedel av juryn ha samma yrkesmässiga kvalifikationer som de tävlande. Juryn ska utse en vinnare och fördela en eventuell prissumma mellan de tävlande. Beslutet ska motiveras i ett juryutlåtande.

3.2 Uppläggning av formgivningstävling

Formen föreslås vara en tävling som föregås av en prekvalificering. Krav på sökande vid prekvalificeringen är dels sedvanliga formella krav vid Riksbankens upphandlingar och dels krav på yrkesmässiga kvalifikationer. Som underlag ska sökande lämna in meritförteckning, ett antal egna arbeten samt en skriftlig motivering. Riksbanken gör en bedömning av konstnärlig kvalitet och professionalitet och utser 5-8 av de sökande som får delta i tävlingen.

De som valts ut att tävla får ett program som preciserar förutsättningarna. Där ingår sedlarnas tema, format och färgskala samt andra allmänna riktlinjer för deras utformning. Varje tävlande ska lämna förslag på fram- och baksida på samtliga sedlar. Förslagen granskas av en av Riksbanken utsedd jury som utser en vinnare. Eftersom det är riksbanksfullmäktige som fattar slutligt beslut om sedlarnas utformning bör juryn stämma av sin bedömning med fullmäktige innan man tar slutlig ställning.

Tävlingen genomförs i enlighet med bestämmelserna i lagen om offentlig upphandling och Sveriges Arkitekters riktlinjer. Avsikten är att inleda prekvalificeringen i slutet av 2010 och att genomföra tävlingen under första halvåret 2011.

3.3 Juryns sammansättning

Juryn föreslås bestå av beredningsgruppens fyra fullmäktigeledamöter och två utomstående experter som har samma yrkeskvalifikationer som de tävlande. Med sådana kvalifikationer avses högskoleutbildning inom konst, grafik, design eller arkitektur och/eller längre yrkesverksamhet inom något av dessa områden. Upphandlingslagens krav på juryns sammansättning uppfylls därmed. För att ta vara på kompetensen hos de fyra nuvarande experterna i beredningsgruppen föreslås dessa anlitas som rådgivare och vid behov adjungeras till juryn.

Ledamöterna i beredningsgruppen kommer att nyväljas av det riksbanksfullmäktige som tillträder efter höstens allmänna val. Juryn kommer därför att kunna utses av fullmäktige tidigast i oktober 2010. Då kommer också förslag till externa ledamöter att presenteras.

Vid prekvalificeringen kommer granskningen av att sökande uppfyller formella krav att göras av Riksbankens upphandlingsfunktion. Granskningen av konstnärlig kvalitet och professionalitet kommer att göras av experter som utses av beredningsgruppen, varefter beredningsgruppen gör det slutliga urvalet. Juryns uppgift blir att bedöma förslagen från de 5-8 konstnärer som utsetts att tävla.

3.4 Vidare arbete med sedelserien

Det vinnande förslaget kommer att vara den konstnärliga utgångspunkten för sedelseriens utformning. Riksbanken kommer dock att behöva förbehålla sig rätten att fatta beslut i alla frågor som gäller den slutliga utformningen eftersom anpassningar av konstnärens förslag kommer att bli nödvändiga.

Efter att vinnande förslag utsetts vidtar arbetet med att detaljutforma enskilda sedlar. Konstnärens intentioner ska då formas till fungerande sedlar med beaktande av säkerhetskrav och produktionstekniska förutsättningar. Enligt avtal som Riksbanken tecknat med Crane AB kommer detta arbete att utföras av en designgrupp hos Crane AB under ledning av sedeldesigner Karin Mörck-Hamilton.

3.5 Prissumma

Mot bakgrund av uppdragets karaktär och omfattning och att vinnande konstnär inte garanteras vidare uppdrag föreslås Riksbanken betala arvode till alla tävlande. Ett fast arvode på 100 000 kronor föreslås utgå till samtliga. Juryn föreslås därtill ha 200 000 kronor att fördela som prissumma. Det innebär att den totala kostnaden för arvoden och priser uppgår till mellan 700 000 och 1 miljon kronor beroende på hur många som utses att delta i tävlingen. Arvoden och priser är skattepliktiga för mottagaren.

4. Myntserien

De nya mynten får ett mindre format än idag och formgivningen är betydligt mer preciserad än vad som är fallet med sedlar. I avtal med Riksbankens myntleverantör finns möjlighet för Riksbanken att avropa formgivningsförslag via leverantören. Så har t.ex. skett vad gäller senare års minnesmynt och även vad gäller 2009 års 1-krona med minnesmotiv. Samma förfarande föreslås för den nya myntserien.

Det innebär att beredningsgruppen fastställer ett program och begär formgivningsförslag från myntleverantören. Efter utvärdering rekommenderar gruppen ett av förslagen till fullmäktige. Vinnande konstnär får därefter i uppdrag av myntleverantören att detaljutforma myntserien. Ersättning till formgivaren betalas av myntleverantören enligt villkor som regleras i avtal med Riksbanken.